

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/10883,Do-IPN-trafila-czesc-legendarnego-Archiwum-Kierownictwa-Dywersji-KEDYWU-Komendy-.html>
27.04.2024, 11:03

Strona znajduje się w archiwum.

Do IPN trafiła część legendarnego Archiwum Kierownictwa Dywersji (KEDYWU) Komendy Głównej Armii Krajowej stanowiącego dowód rzeczowy w sprawie przeciwko gen. Augustowi Emilowi Fieldorfowi „Nilowi”

Do Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów zostały przekazane akta śledztwa prowadzonego przez Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego przeciwko gen. Augustowi Emilowi Fieldorfowi ps. „Nil” legendarnemu dowódcy KEDYW-u (Kierownictwa Dywersji Komendy Głównej Armii Krajowej) wraz z częścią słynnego archiwum KEDYW-u. Stanowiły one dowody rzeczowe w postępowaniu przeciwko „Nilowi”, a następnie załącznik do akt śledztwa prokuratorskiego w sprawie spowodowania jego śmierci.

W skład przekazanego do IPN archiwum KEDYW-u wchodzi obszerny materiał meldunkowy o charakterze sabotażowo-dywersyjnym z terenu Okręgów Białostockiego, Lubelskiego i Nowogródzkiego AK z lat 1943-1944, m.in. meldunki komendanta Okręgu Białystok Władysława Liniarskiego ps. „Mścisław” dotyczące akcji dywersyjnych na transporty kolejowe, akcjach likwidacyjnych przeprowadzonych w ramach obrony koniecznej, działalności polskiej i sowieckiej partyzantki oraz ich wzajemnych relacji. W znakomity sposób ilustrują one stosunki polityczne i społeczne na tym terenie. Niezwykle ciekawie prezentują się sprawozdania z akcji dywersyjno-partyzanczyj w Okręgu Nowogródek AK z 1943 roku sporządzone i podpisane przez ówczesnego komendanta rtm./ppłk Jana Szulca ps. „Prawdź” odzwierciedlające tragiczną sytuację ludności polskiej na kresach. W meldunku z dnia 1 sierpnia 1943 roku „Prawdź” melduje m.in., że *dnia 3 VI 1943 r. na terenie Ośrodka Stołpce zostały zorganizowane oddziały partyzantki polskiej. Powód - uciezka miejscowej ludności przed terrorem sowieckim i przed mobilizacją do band sowieckich. [...] Zostało spalone miasteczko Drewno. W Nalibokach rozbili bolszewicy samoobronę mszcząc się w bestialski sposób na ludności cywilnej /wymordowano 108 osób/ oraz w podobny sposób planowali opanować Iwieniec. Ludność Iwieńca żądała akcji ze strony partyzantki polskiej.*

Wśród przekazanych dokumentów znajdują się także wytyczne Komendantów Głównych AK gen Grota Roweckiego ps. „Grabica” oraz gen Tadeusza „Bora” Komorowskiego do akcji sabotażowo dywersyjnych, a także listy renegatów i osób zlikwidowanych przez AK za wrogą działalność na przestrzeni 1943 roku wraz z numerami meldunków dotyczących poszczególnych akcji.

Każdy dokument został oznaczony pseudonimem Zofii Maternowskiej „Przemysławy”, która przechowywała archiwum od 1945 roku oraz adnotacjami o jego przekazaniu por. AK Zygmuntowi Ziemięckiemu „Gałązce” w 1949 roku. W ręce bezpieki dokumenty trafiły w 1950 roku podczas aresztowania por. Ziemięckiego. Poszczególne dokumenty są czytelne i kompletne, jednak całość przekazanej dokumentacji ze względu na stan fizyczny zostanie poddana natychmiastowej konserwacji. Po opracowaniu będą mogły być udostępniane dla potrzeb badań naukowych prowadzonych przez historyków oraz do prowadzenia działalności dziennikarskiej, jak również możliwe będzie ich udostępnianie innym osobom do tego upoważnionym.